

Dosarul nr. 2rac-320/18

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud. A. Cucerescu)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. E. Palanciuc, V. Buhnaci, V. Clima)

DECIZIE

24 octombrie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
lărgit al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul

Judecătorii

Oleg Sternioală

Galina Stratulat

Dumitru Visternicean

Iurie Bejenaru

Victor Burduh

examinând recursul declarat de Consiliul municipal Chișinău și Primăria municipiului Chișinău,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Instituția de Învățământ Privat „Liceul de Limbi Moderne și Management” împotriva Primăriei municipiului Chișinău, Consiliului municipal Chișinău cu privire la încasarea sumei, a dobânzii de întârziere,

împotriva deciziei din 14 martie 2018 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă:

La 15 martie 2017, Instituția de Învățământ Privat „Liceul de Limbi Moderne și Management”, reprezentată de avocatul Tatiana Agachi, a depus cerere de chemare în judecată împotriva Consiliului municipal Chișinău și Primăriei municipiului Chișinău solicitând încasarea în mod solidar de la Consiliul municipal Chișinău și Primăria municipiului Chișinău a sumei de 450410,00 de lei cu titlu de mijloace financiare pentru alimentarea copiilor/elevilor pentru perioada 2014-2016, a sumei de 59310,00 de lei cu titlu de dobândă de întârziere.

În motivarea acțiunii s-a invocat că instituția include învățământul preșcolar, primar, gimnazial și liceal și are drept scop educarea personalităților multilateral dezvoltate lingvistic, științific, estetic și fizic, care să posede bazele tehnologiilor moderne în managementul economic și politic. Prin pct. 1 al Hotărârii Guvernului nr. 234 din 25 februarie 2005 cu privire la alimentarea elevilor, în sarcina Ministerului Educației al Republicii Moldova și a autorităților administrației publice locale s-a instituit asigurarea alimentării gratuite a elevilor claselor I-IV din instituțiile de învățământ publice și private. Conform ordinului Ministerului Educației al Republicii Moldova nr. 1220 din 30 decembrie 2013 cu privire la aprobarea normelor financiare pentru alimentarea copiilor (elevilor) din instituțiile instructiv-educative, norma financiară pentru alimentația gratuită a elevilor claselor I-IV din școli primare, gimnazii și licee, pentru anul 2014, s-a stabilit în cuantum de 7,00 lei/zi. Prin ordinul Direcției generale educație tineret și sport al Consiliului

mun. Chișinău nr.1025 din 25 august 2014 s-au aprobat normele financiare pentru alimentarea copiilor/elevilor din instituțiile de învățământ preșcolar, primar și secundar general din mun. Chișinău pentru perioada septembrie-decembrie 2014, astfel încât pentru elevii claselor I-IV norma alimentară s-a stabilit în sumă de 8,00 lei. Conform pct. 13 al anexei nr. 10 al deciziei Consiliului mun. Chișinău nr.1/3 din 30 ianuarie 2014 cu privire la aprobarea bugetului municipal Chișinău pe anul 2014, s-au aprobat normele bănești pentru alimentația unui copil/elev/zi în instituțiile de învățământ preșcolar și preuniversitar din mun. Chișinău, inclusiv pentru liceele private conform anexei nr. 11.1 la decizie, fiind prevăzută alocarea mijloacelor financiare în bugetul municipal pe anul 2014, în volum de 7,00 lei pentru un copil/elev.

Partea reclamantă a indicat că prin ordinul Ministerului Educației nr.1277 din 30 decembrie 2014 au fost aprobate normele financiare pentru alimentarea copiilor/elevilor din instituțiile de învățământ pentru anul 2015, astfel, încât pentru alimentarea gratuită a elevilor claselor I-IV din instituțiile învățământ publice și private au fost stabilite mijloace financiare în mărime de 7,00 lei/zi și prin ordinele Direcției generale educație tineret și sport nr.22 din 13 ianuarie 2015 și nr.974 din 25 august 2015 a fost organizată alimentația gratuită a elevilor, fiind stabilite pentru copii claselor I-IV normele bănești pentru un copil pe zi în sumă de 8,00 pe zi în perioada 05 ianuarie 2015 - mai 2015 și mijloace financiare în mărime de 10,00 lei/zi pentru perioada septembrie - decembrie 2015. Consiliul municipal Chișinău, prin anexa nr.12 la decizia nr.1/3 din 17 martie 2015 cu privire la aprobarea bugetul municipal Chișinău pe anul 2015 în lectura a doua, a aprobat normele bănești pentru alimentația unui copil/elev/zi în instituțiile de învățământ preșcolar și primar secundar din mun. Chișinău pe anul 2015 în proporție de 10,00 lei/zi pentru un elev/copil din clasa I-IV. Ulterior, prin ordinul Direcției generale educație tineret și sport nr.7 din 04 ianuarie 2016 cu privire la organizarea alimentației gratuite a copiilor/elevilor din instituțiile de învățământ preșcolar, primar și secundar general din mun. Chișinău pentru perioada ianuarie - decembrie a fost stabilită norma financiară pentru alimentația elevilor claselor I-IV din școli primare, gimnazii și licee în mărime de 10,00 lei/zi. La fel, a specificat că prin rapoartele statistice pe anul 2014-2016 s-a constatat că copiii care își fac studiile în cadrul Instituției de Învățământ Private „Liceul de Limbi Moderne și Management” sunt supuși învățământului general obligatoriu, în contextul prevederilor Codului educației. Conform normelor în vigoare, Primăriei mun. Chișinău i-au fost alocate mijloace financiare de la bugetul de stat în baza actelor menționate, or, elevii care își fac studiile în liceu, sunt indicați în datele Biroului Național de Statistică din Republica Moldova.

Reclamantul a menționat că în contextul dispozițiilor actelor normative indicate, prin care au fost aprobate normele bănești de alimentație pe zi pentru un copil/elev din clasele I-IV, din întreg municipiului Chișinău, prevalează prevederile Codului educației și ale Constituției Republicii Moldova.

Prin reclamația din 24 ianuarie 2017 s-a solicitat pârâților alocarea mijloacelor bănești în mărime de 509720 lei pentru perioada de învățământ septembrie 2014 - decembrie 2016, care, însă a rămas fără răspuns.

Concomitent reclamantul a precizat că prin hotărârea din 06 martie 2015 a Judecătoriei Centru mun. Chișinău s-au încasat deja mijloacele financiare pentru

hrana elevilor pentru perioada anului 2014. În final, prin cererea concretizată, reclamantul a solicitat încasarea în mod solidar de la Consiliul municipal Chișinău și Primăria municipiului Chișinău a sumei de 356500, 00 de lei cu titlu de mijloacele financiare pentru alimentația copiilor/elevilor pentru perioada 01 ianuarie 2015-31 decembrie 2016, a sumei de 75290, 00 de lei cu titlu de dobândă de întârziere.

Prin hotărârea din 25 mai 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, s-a admis integral cererea de chemare în judecată depusă de Instituția de Învățământ Privat „Liceul de Limbi Moderne și Management” și s-a încasat în mod solidar de la Consiliul municipal Chișinău și Primăria municipiului Chișinău în beneficiul Instituției de Învățământ Privat „Liceul de Limbi Moderne și Management” suma de 356500, 00 de lei cu titlu de mijloace financiare pentru alimentarea copiilor/elevilor, pentru perioada 01 ianuarie 2015 - 31 decembrie 2016 și suma de 75290,00 de lei cu titlu de dobândă de întârziere și cheltuielile de judecată privind achitarea taxei de stat în sumă de 1000 de lei.

În cadrul examinării cauzei în ordine de apel, Instituția de Învățământ Privat „Liceul de Limbi Moderne și Management”, reprezentată de avocatul Tatiana Agachi, a depus cerere de încasare a dobânzii de întârziere, solicitând încasarea de la Consiliul municipal Chișinău și Primăria municipiului Chișinău a dobânzii de întârziere, calculată după emiterea hotărârii primei instanțe, pentru perioada 06 mai 2017-14 martie 2018 în sumă de 50207, 00 de lei și încasarea cheltuielilor de judecată privind plata taxei de stat.

Prin decizia din 14 martie 2018 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul declarat de Consiliul municipal Chișinău și Primăria municipiului Chișinău și s-a menținut hotărârea din 25 mai 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru; s-a încasat în mod solidar de la Consiliul municipal Chișinău și Primăria municipiului Chișinău în beneficiul Instituției de Învățământ Privat „Liceul de Limbi Moderne și Management” dobânda de întârziere suplimentară în mărime de 50207 lei, calculate după emiterea hotărârii în prima instanță și cheltuielile de plată a taxei de stat în apel în sumă de 1506, 21 de lei.

La 11 iunie 2018 Consiliul municipal Chișinău și Primăria municipiului Chișinău au declarat recurs împotriva deciziei din 14 martie 2018 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea acesteia și a hotărârii primei instanțe cu emiterea unei noi hotărâri de respingere a cererii de chemare în judecată depusă de Instituția de Învățământ Privat „Liceul de Limbi Moderne și Management” prin care s-a solicitat încasarea de la Consiliul municipal Chișinău și Primăria municipiului Chișinău a sumei de 356500 de lei în calitate de mijloace financiare pentru alimentarea copiilor/elevilor pentru perioada 01 ianuarie 2015-31 decembrie 2016 și a sumei de 125497 de lei cu titlu de dobândă de întârziere și a cheltuielilor de judecate în sumă de 1506,21 de lei.

În motivarea recursului s-a invocat că decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe au fost adoptate cu încălcarea normelor de drept material.

Recurenții au indicat că în deciziile Consiliului municipal Chișinău, invocate de reclamant, nu este prevăzută alocarea unor mijloace financiare pentru hrana elevilor din instituțiile de învățământ privat. În anexa acestor decizii, liceele private nu au fost incluse, adică specificate cu alocarea unor mijloace financiare. Astfel, atât instanța de apel, cât și prima instanță au ignorat să facă deosebire dintre o instituție de învățământ publică și una privată. Or, conform art. 15 alin. (3) Codul educației,

în funcție de tipul de proprietate, instituțiile de învățământ se clasifică după cum urmează: a) instituție de învățământ publică; b) instituție de învățământ privată. Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova alocă surse financiare autorității publice locale pentru alimentarea elevilor în prezent din 2015 doar instituțiilor de învățământ publice și nicidecum celor private.

Partea recurentă a menționat că Direcția generală educație, tineret și sport a Consiliului municipal Chișinău a adresat demersuri și solicitări Ministerului Educației al Republicii Moldova și Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova privind legalitatea finanțării instituțiilor de învățământ preuniversitar privat din bugetul de stat, în special alimentația elevilor și expunerea vizavi de expirarea termenelor certificatelor de acreditare și licențelor instituțiilor de învățământ privat din municipiu. Ministerul Educației al Republicii Moldova a răspuns la solicitările Consiliului municipal prin scrisoarea nr. 01- 16/1100 din 04 mai 2015, iar Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova, prin scrisoarea nr.07-18/3 din 28 ianuarie 2016. Direcția generală educație, tineret și sport a Consiliului municipal Chișinău a emis circulara cu nr.0118/9 din 09 ianuarie 2014 adresată conducătorilor instituțiilor de învățământ privat din municipiu, prin care se atenționează că nu există temeiul juridic de a înainta Consiliului municipal Chișinău propuneri pentru alocarea mijloacelor financiare pentru alimentația gratuită a elevilor din instituțiile private. Acreditarea reprezintă o condiție obligatorie de funcționare a instituției private în conformitate cu cerințele legislației învățământului, inclusiv pentru a putea beneficia de mijloace bugetare. Pentru intimatul în cauză, nu au fost efectuate anumite alocări, iar cererea înaintată nu poate fi admisă deoarece în bugetul municipiului lipsesc mijloacele financiare respective. Normele metodologice la care se referă intimatul nu reprezintă altceva decât metodologia în baza căreia anual este întocmit și aprobat pe capitole de cheltuieli bugetul municipal, care include în sine toate sferile și domeniile care sunt de competența sferei bugetare municipale.

Recurenții au declarat că prin Dispoziția nr. 56-d din 26 aprilie 2016 a Guvernului RM, în scopul îmbunătățirii managementului și perfecționării reglementărilor din domeniul învățământului general, s-a aprobat Planul de acțiuni pe anul 2016 pentru soluționarea unor probleme identificate în domeniul educației. Conform pct. 3.4 al Planului de acțiuni, datorită existenței multiplelor litigii ale instituțiilor de învățământ private cu organul local de specialitate în domeniul învățământului din mun.Chișinău din cauza lipsei unui mecanism, act normativ privind onorarea garanției statului de finanțare a învățământului, obligatoriu a fost solicitat conform pct. 3.4.1 „Elaborarea proiectului Hotărârii Guvernului privind stabilirea de beneficiere a sprijinului din partea statului pentru instituțiile de învățământ general private acreditate și conform pct. 3.4.2 inițierea evaluării și acreditării instituțiilor de învățământ general privat. Respectiv, suplimentar se confirmă inexistența unor acte ce ar reglementa acest mod de atribuire a mijloacelor financiare instituțiilor private care nu sunt acreditate.

Recurenții au precizat că în cererea de chemare în judecată, reprezentantul intimatului a indicat un șir de acte care ar sta la baza încasării sumei solicitate cum ar fi ordine ale Ministerului Educației, Hotărâri de Guvern, însă Codul Educației fiind o lege superioară atât ordinelor, cât și hotărârilor de Guvern indică contrariul. Conform art. 143 alin. (3), (4) Codul educației finanțarea instituțiilor de învățământ private se efectuează din sursele fondatorilor și din taxele de școlarizare. Instituțiile

de învățământ general private acreditate beneficiază de sprijin din partea statului în modul stabilit de Guvern, or, la momentul actual Guvernul nu a stabilit modalitatea și procedura respectivă. Astfel, pornind de la prevederile legale enunțate și Particularitățile privind elaborarea de către autoritățile publice locale a proiectelor de bugete locale pentru anul 2017 și a estimărilor pe anii 2018-2019, administrația publică locală nu are teme juridic pentru examinarea solicitării liceului privat, deoarece transferurile au fost calculate numai pentru instituțiile de învățământ public pe anul 2016 în baza raportului 3R-BL „Cu privire la îndeplinirea planului pe rețea, state și contingente de către instituțiile de învățământ finanțate de la bugetele locale. Consiliul municipal Chișinău alocă anual surse financiare pentru alimentarea elevilor din cele 132 de instituții de învățământ publice și nicidecum pentru cele private, aceste instituții au o contabilitate proprie, un buget propriu care nu este controlat de Direcția generală educație, tineret și sport a Consiliului mun. Chișinău, or, aceste instituții lunar încasează surse financiare de la elevi, ceea ce nu se admite în instituțiile publice. Astfel, pentru anii 2015-2016, Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova nu a alocat Consiliului municipal Chișinău surse financiare pentru alimentarea elevilor nici unui liceu privat.

În conformitate cu prevederile art. 434 alin. (1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării deciziei integrale.

Decizia instanței de apel a fost adoptată la 14 martie 2018, iar Consiliul municipal Chișinău și Primăria municipiului Chișinău au declarat recurs la 11 iunie 2018.

Materialele cauzei atestă că decizia contestată a fost expediată participanților la proces la 12 aprilie 2018, conform scrisorii de însoțire (Vol.II, f.d.117), însă lipsește dovadă despre recepționarea acesteia de către recurentă. Astfel, recursul declarat la 11 iunie 2018 este în termen.

În conformitate cu art. 441 Cod de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

Prin încheierea din 15 august 2018 a Curții Supreme de Justiție completul din 3 judecători a considerat recursul admisibil și a decis examinarea acestuia în fond de un complet din 5 judecători.

În conformitate cu art. 442 alin. (1) Cod de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

În conformitate cu art. 444 Cod de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Verificând legalitatea actului de dispoziție contestat, prin prisma argumentelor invocate și a materialelor din dosar, coroborat cu normele de drept material și procedural aplicabile la soluționarea speței date, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție va respinge recursul declarat de Consiliul municipal Chișinău și Primăria municipiului Chișinău și va menține decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. a) Cod de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să respingă recursul și să mențină decizia

instanței de apel și, după caz, hotărârea primei instanțe, precum și încheierile atacate cu recurs.

Conform art. 9 alin. (2) Codul educației, statul asigură finanțarea pachetului standard de servicii educaționale pentru învățământul preșcolar, primar, gimnazial și liceal, indiferent de tipul de proprietate a instituției de învățământ. Pachetul standard de servicii educaționale pentru învățământul general se aprobă de Guvern.

Conform pct. 1 al Hotărârii Guvernului Republicii Moldova nr. 234 din 25 februarie 2005 cu privire la alimentarea elevilor, Ministerul Educației și autoritățile administrației publice locale vor asigura alimentarea gratuită a elevilor claselor I-IV din instituțiile de învățământ publice și private, precum și a elevilor claselor V-XII din instituțiile de învățământ din raioanele de est ale Republicii Moldova subordonate Ministerului Educației și din instituțiile de învățământ din raioanele Dubăsari, Căușeni și Anenii Noi amplasate în zona de securitate, conform anexei.

Conform art. 9 alin.(1) Cod civil, persoanele fizice și juridice participante la raporturile juridice civile trebuie să își exercite drepturile și să își execute obligațiile cu bună-credință, în acord cu legea, cu contractul, cu ordinea publică și cu bunele moravuri. Buna-credință se prezumă până la proba contrară.

Conform art. 514 Cod civil, obligațiile se nasc din contract, fapt ilicit (delict) și din orice alt act sau fapt susceptibil de a le produce în condițiile legii.

Colegiul relevă că, instanțele ierarhic inferioare, conform materialelor cauzei, au constatat că în baza deciziei Consiliului municipal Chișinău nr. 1/3 din 17 martie 2015 „Cu privire la aprobarea bugetului municipal Chișinău pe anul 2015 în lectura a doua”, conform pct. 16, au fost aprobate normele bănești pentru alimentația unui copil/elev/zi în instituțiile de învățământ preșcolar și primar secundar din municipiul Chișinău pe anul 2015, în sumă de 10,00 lei/zi pentru un elev/copil din clasa I-IV (Vol.I, f.d.29-35).

Prin ordinul nr. 1277 din 30 decembrie 2014 al Ministerului Educației al Republicii Moldova au fost aprobate normele financiare pentru alimentarea copiilor/elevilor din instituțiile de învățământ pentru anul 2015 și anume pentru alimentarea gratuită a elevilor claselor I-IV din instituțiile de învățământ publice și private au fost stabilite mijloace financiare în sumă de 7,00 lei/zi (Vol.I, f.d.26-27).

Prin ordinele Direcției generale educație tineret și sport nr. 22 din 13 ianuarie 2015 și nr. 974 din 25 august 2015 a fost organizată alimentația gratuită a elevilor, fiind stabilit pentru copiii claselor I-IV normele bănești pentru un copil pe zi în sumă de 08, 00 lei în perioada 05 ianuarie 2015- mai 2015 și în sumă de 10,00 lei în perioada septembrie –decembrie 2015.

Prin decizia nr. 2/6 din 06 iulie 2016 a Consiliului municipal Chișinău „Cu privire la aprobarea bugetului municipal Chișinău pe anul 2016 în lectura a doua și corelarea acestuia”, conform pct. 19, s-au aprobat normele bănești pentru alimentația unui copil/elev/zi în instituțiile de învățământ preșcolar și primar secundar din municipiul Chișinău pe anul 2016, în sumă de 10,00 lei/zi pentru un elev/copil din clasa I-IV (Vol.I, f.d.42-47).

Prin ordinul nr. 7 din 04 ianuarie 2016 a Direcției generale educație tineret și sport „Cu privire la organizarea alimentației gratuite a copiilor/elevilor din instituțiile de învățământ preșcolar, primar și secundar general din municipiul Chișinău pentru perioada ianuarie - decembrie 2016” a fost organizată alimentația

gratuită a elevilor, fiind stabilit pentru copii claselor I-IV normele bănești pentru un copil pe zi în sumă de 10, 00 lei (Vol.I, f.d.36-38).

Conform art. 15 alin.(3) Codul educației, în funcție de tipul de proprietate, instituțiile de învățământ se clasifică după cum urmează: a) instituție de învățământ publică; b) instituție de învățământ privată.

Prin cererea de chemare în judecată depusă la 15 martie 2017, în final concretizată (Vol. I, f.d.125), Instituția de Învățământ Privat „Liceul de Limbi Moderne și Management”, reprezentată de avocatul Tatiana Agachi, a solicitat încasarea de la Consiliul municipal Chișinău și Primăria municipiului Chișinău în beneficiul Instituției de Învățământ Privat „Liceul de Limbi Moderne și Management” a sumei de 356500, 00 de lei cu titlu de mijloace financiare pentru alimentarea copiilor/elevilor, pentru perioada 01 ianuarie 2015 - 31 decembrie 2016 și a sumei de 75290,00 de lei cu titlu de dobândă de întârziere.

Colegiul relevă că instanțele ierarhic inferioare, fiind investite cu judecarea cauzei în fond și în apel, corect au ajuns la concluzia, prin hotărârea din 25 mai 2017 a Judecătoria Chișinău, sediul Centru, menținută prin decizia din 14 martie 2018 a Curții de Apel Chișinău, privind temeinicia acțiunii înaintate de Instituția de Învățământ Privat „Liceul de Limbi Moderne și Management” și încasând în mod solidar de la Consiliul municipal Chișinău și Primăria municipiului Chișinău în beneficiul Instituției de Învățământ Privat „Liceul de Limbi Moderne și Management” a sumei de 356500, 00 de lei cu titlu de mijloace financiare pentru alimentarea copiilor/elevilor, pentru perioada 01 ianuarie 2015 - 31 decembrie 2016 (Vol.I, f.d.241, Vol.II, f.d.7-12, 106-116).

În contextul normelor citate, cât și a actelor de dispoziție ale autorității administrației publice locale, este evidentă obligația Consiliului municipal Chișinău și a Primăriei municipiului Chișinău de executare a obligației prin transferarea mijloacelor bănești Instituției de Învățământ Privat „Liceul de Limbi Moderne și Management” pentru hrana copiilor și anume pentru anul 2015, în sumă de 179050 de lei, iar pentru anul 2016, în sumă de 177450 de lei. Or, această obligație nu a fost executată de către pârâți.

Aici Colegiul precizează că în privința cerinței de încasare a sumei pentru hrana elevilor pentru anul 2014, există deja o hotărâre judecătorească, fapt corect reținut de instanțele ierarhic inferioare.

Colegiul consideră neîntemeiat argumentul recurenților precum că prin deciziile Consiliului municipal Chișinău atât pentru anul 2015, cât și pentru anul 2016, nu ar fi fost prevăzută alocarea anumitor surse financiare pentru hrana elevilor din instituțiile de învățământ private, precum că nici nu ar fi fost incluse în anexa acestor decizii. Or, din titlul anexelor la deciziile Consiliului municipal Chișinău cu privire la aprobarea bugetului municipal Chișinău și anume normele financiare stabilite pentru alimentația unui copil/elev/zi din instituțiile de învățământ preșcolar, special și secundar general pentru anul 2015 și anul 2016, nu se indică expres instituțiile de învățământ publice sau private (Vol. I, f.d.35, 47). Respectiv, Colegiul relevă că la adoptarea prezentelor decizii, distincție în aceste două tipuri de instituții nu se face, fiind irelevant argumentul recurenților precum că instanțele ierarhice inferioare ar fi ignorat să facă deosebire între o instituție de învățământ public și una de învățământ privată.

Mai mult ca atât, Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 234 din 25 februarie 2005 cu privire la alimentarea elevilor, enunțată anterior, fiind în vigoare și în prezent, statuează în pct. 1 că Ministerul Educației și autoritățile administrației publice locale vor asigura alimentarea gratuită a elevilor claselor I-IV din instituțiile de învățământ publice și private, ceea ce denotă că alimentarea gratuită a copiilor din clasele I-IV urmează a fi asigurată inclusiv și instituțiilor de învățământ private.

La fel, Colegiul apreciază ca fiind irelevante afirmațiile precum că pentru intimat nu au fost efectuate anumite alocări și cererea depusă nu poate fi admisă, deoarece în bugetul municipiului ar lipsi mijloace financiare, or, lipsa alocării mijloacelor financiare este o omisiune a autorităților publice, care nu-i poate fi imputată reclamantului. La fel, nu-i poate fi imputabil reclamantului nici faptul că Guvernul nu ar fi stabilit modalitatea, procedura de beneficiere a sprijinului din partea statului de către instituțiile de învățământ private. Conform art. 143 alin. (4) Codul educației, instituțiile de învățământ general private acreditate beneficiază de sprijin din partea statului în modul stabilit de Guvern.

La caz, Colegiul citează ca fiind pertinente și prevederile art. 5 alin.(2) Cod de procedură civilă, în conformitate cu care nici unei persoane nu i se va refuza apărarea judiciară din motiv de inexistență a legislației, de imperfecțiune, coliziune sau obscuritate a legislației în vigoare.

Or, lipsa mijloacelor financiare nu poate servi temei de respingere a acțiunii înaintate, în condițiile în care normele de drept în vigoare acordă acest drept reclamantului de a pretinde mijloace financiare pentru alimentarea copiilor/elevilor.

De altfel, în textul Hotărârii de Guvern nr. 234 din 25 februarie 2005, în vigoare și în prezent, nu se identifică anumite prevederi referitor la asigurarea alimentării gratuite de către Ministerul Finanțelor Republicii Moldova exclusiv a elevilor din instituțiile de învățământ public. Astfel, este declarativă ipoteza recurenților precum că Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova alocă autorităților publice locale surse financiare pentru alimentarea elevilor din anul 2015 doar instituțiilor de învățământ public.

Conform art. 7 alin. (1) al Legii cu privire la actele normative nr. 100 din 22 decembrie 2017, în vigoare din 12 iulie 2018, forța juridică a actelor normative se stabilește în funcție de competența și statutul autorității publice emitente, precum și de categoria actului.

În ceea ce privește referințele recurenților la prevederile art. 143 alin.(3) din Codul educației, Colegiul menționează că acestea statuează că finanțarea instituțiilor de învățământ private se efectuează din sursele fondatorilor și din taxele de școlarizare. Însă în condițiile în care prevederile enunțate mai sus obligă autoritățile publice de a asigura alimentarea gratuită a elevilor claselor I-IV, indiferent din instituțiile de învățământ, publice sau private, dreptul instituțiilor de învățământ private de a beneficia de aceste alocări pentru hrana copiilor nu poate fi limitat. Mai mult ca atât, că se referă la asigurarea unei alimentații gratuite a elevilor și nu însăși a finanțării instituției private.

De asemenea, Colegiul reține și prevederile art. 143 alin. (4) Codul educației, conform cărora instituțiile de învățământ general private acreditate beneficiază de sprijin din partea statului în modul stabilit de Guvern.

Textul legal citat este o normă de blanchetă și indică că Guvernul Republicii Moldova stabilește modul de sprijin acordat de stat instituțiilor de învățământ, iar o

altă modalitate decât cea prevăzută în Hotărârea Guvernului nr. 234 din 25 februarie 2005, nu există.

Astfel, cel mai relevant cadrul legal care a fost corect aplicat la judecarea cauzei date, este Hotărârea Guvernului menționată *supra*.

Cu referire la argumentele recurenților la răspunsurile Ministerului Educației al Republicii Moldova și al Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova la solicitările Consiliului municipal Chișinău privind legalitatea finanțării instituțiilor de învățământ privat din bugetul de stat, precum și referitor la expirarea certificatelor de acreditare și a licențelor și circulara emisă de Direcția generală educație, tineret și sport a Consiliului municipal Chișinău privind lipsa temeiului juridic de alocare a mijloacelor financiare pentru alimentația gratuită a elevilor din instituțiile private, Colegiul menționează că doar instanța de judecată determină norma de drept materială pertinentă/aplicabilă speței din raportul litigios.

Este irelevant argumentul recurenților referitor la particularitățile privind elaborarea de către autoritățile publice locale a proiectelor de bugete locale pentru anul 2017 și a estimărilor pe anii 2018-2019 și precum și că administrația publică locală nu ar avea temei juridic pentru examinarea solicitării liceului privat, deoarece pretențiile reclamantului se referă la perioada 01 ianuarie 2015-31 decembrie 2016.

Alte argumente invocate de recurenți, în susținerea ipotezelor expuse în recurs, nu pot fi reținute de către instanța de recurs, deoarece se combat cu cele menționate *supra* și se axează pe circumstanțele care au fost constatate și elucidate pe deplin de instanțele ierarhic inferioare, având la bază cumulul de probe, care au fost administrate și apreciate cu respectarea normelor de drept procedural și susținute de normele de drept material.

Cu referire la cerința de încasare a dobânzii de întârziere, Colegiul notează că instanța de fond corect a dispus încasarea acesteia în sumă de 75290 de lei, dispoziție menținută și în această parte de instanța de apel.

Or, conform art. 619 alin. (1) Cod civil, obligațiilor pecuniare li se aplică dobânzi pe perioada întârzierii. Dobânda de întârziere reprezintă 5% peste rata dobânzii prevăzută la art.585 dacă legea sau contractul nu prevede altfel. Este admisă proba unui prejudiciu mai redus.

Conform art. 585 Cod civil, în cazul în care, conform legii sau contractului, obligația este purtătoare de dobândă, se plătește o dobândă egală cu rata de bază a Băncii Naționale a Moldovei dacă legea sau contractul nu prevede o altă rată.

De asemenea, Colegiul apreciază ca fiind întemeiată dispoziția instanței de apel în partea încasării dobânzii de întârziere suplimentară în mărime de 50207 lei, calculate după emiterea hotărârii în prima instanță, prin prisma art. 372 alin. (3) Cod de procedură civilă.

Or, în contextul prevederilor art. 372 alin. (3) Cod de procedură civilă, în apel nu se poate schimba calitatea procedurală a părților, temeiul sau obiectul acțiunii și nici nu pot fi înaintate noi pretenții. Se pot cere însă dobânzi, rate, venituri ajunse la termen și orice alte despăgubiri apărute după emiterea hotărârii în primă instanță, se poate solicita o compensație legală.

Sub acest aspect, Colegiul relevă că în cadrul examinării cauzei în ordine de apel, Instituția de Învățământ Privat „Liceul de Limbi Moderne și Management”, reprezentată de avocatul Tatiana Agachi, a depus cerere de încasare a dobânzii de întârziere, solicitând încasarea de la Consiliul municipal Chișinău și Primăria

municipiului Chișinău a dobânzii de întârziere, calculată după emiterea hotărârii primei instanțe, pentru perioada 06 mai 2017-14 martie 2018 în sumă de 50207, 00 de lei (Vol.II, f.d.42-43, 87-88).

În acest sens, Colegiul reliefa că instanțele ierarhic inferioare corect au stabilit precum că pârâții nu au transferat pe contul reclamantului mijloacele financiare pentru hrana elevilor pentru perioada 01 ianuarie 2015-31 decembrie 2016, fiind puși în întârziere, ceea ce a și determinat calcularea dobânzilor de întârziere.

Colegiul apreciază ca fiind corecte dispozițiile instanțelor ierarhic inferioare în partea încasării cheltuielilor de judecată de la pârâți în beneficiul reclamantului.

Or, în conformitate cu art. 94 alin. (1) Cod de procedură civilă, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cerere, părții care a avut câștig de cauză cheltuielile de judecată.

Din considerentele menționate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul declarat cu menținerea deciziei instanței de apel și hotărârea primei instanțe.

În conformitate cu prevederile art. 442, art. 444, art. 445 alin. (1) lit. a), alin.(3) Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se respinge recursul declarat de Consiliul municipal Chișinău și Primăria municipiului Chișinău.

Se menține decizia din 14 martie 2018 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 25 mai 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Instituția de Învățământ Privat „Liceul de Limbi Moderne și Management” împotriva Primăriei municipiului Chișinău, Consiliului municipal Chișinău cu privire la încasarea sumei, a dobânzii de întârziere.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Oleg Sternioală

Judecătorii

Galina Stratulat

Dumitru Visternicean

Iurie Bejenaru

Victor Burduh